

Přehled vnější činnosti EU

EU a politika rozšíření

Hlavní body agendy SZBP EU

Přehled SZBP č. 06/2020
červen 2020
autor: Klára Ibrahim

PŘEHLED VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU

Obsah:

EU A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ 2

Závěry Rady o spolupráci
se západním Balkánem v oblasti
migrace a bezpečnosti _____ 2

Popis problematiky 2

Parlamentní volby v Srbsku __ 2

AGENDA SZBP EU A VNĚJŠÍ ČINNOST 3

Neformální zasedání
Rady - rozvoj _____ 3

Implementace balíčku
„tým Evropa“ a související
závěry Rady 3

Nové partnerství EU - AKT 5

Videokonference ministrů
zahraničí EU a zemí Východního
partnerství _____ 5

Videokonference na vysoké
úrovni EU - UK _____ 6

Závěry Rady o úloze mládeže
v rámci vnější činnosti _____ 6

1. zasedání ministrů zahraničí
mezinárodní Koalice pro Sahel 7

Prohlášení představitelů zemí
G7 a EU k situaci v Hongkongu 7

Summit EU - Čína _____ 8

Závěry Rady o vztazích EU –
Spojené království _____ 9

Závěry Rady o Africe _____ 9

K situaci ve Venezuele _____ 10

Rozšíření seznamu osob
podléhajících sankcím 10

Reakce na opatření ze strany
Venezuely 10

EU a politika rozšíření

Závěry Rady o spolupráci se západním Balkánem v oblasti migrace a bezpečnosti

Popis problematiky

Dne 5. června 2020 přijala Rada písemným postupem závěry o posílení spolupráce se zeměmi západního Balkánu v oblasti migrace a bezpečnosti¹. V závěrech Rada vyzývá členské státy, aby i nadále podporovaly partnery na západním Balkáně, pokud jde o záležitosti spojené s migrací a bezpečností, v souladu s komplexním přístupem EU v rámci rozvíjení sítí pro spolupráci a partnerství. V závěrech se vyzývá k pokračující podpoře západního Balkánu s cílem:

- Dosáhnout účinnější migrační politiky a správy hranic, pokračovat ve zlepšování azylových systémů partnerů a posilovat spolupráci v oblasti zpětného přebírání osob a navrácení;
- Účinně bojovat proti organizovanému zločinu, terorismu a násilnému extremismu;
- Posílit schopnost partnerů řešit šíření dezinformací a falešných zpráv a reagovat na případné kybernetické útoky a hybridní hrozby.

Důraz je kladen na posílení operativní spolupráce mezi západním Balkánem a EU, zejména prostřednictvím rozvoje výměny informací a spolupráce s agenturami EU. Závěry rovněž obsahují výzvu ke zvážení vývoje nových nástrojů založených na stávajících nástrojích EU, jako je např. EURODAC, aby bylo možné sdílet informace v rámci celého regionu západního Balkánu.

Parlamentní volby v Srbsku

Dne 21. června 2020 se uskutečnily parlamentní volby do jednokomorového srbského parlamentu – Národního shromáždění (*Narodnaja skupština*). Volby se původně měly uskutečnit dne 26. dubna, vzhledem k vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií covid-19 bylo však jejich konání odloženo na červen 2020. Počet poslanců parlamentu je stanoven na 250 a jsou voleni na základě všeobecného, přímého, rovného, tajného a svobodného volebního práva. Volební právo, pasivní i aktivní, přísluší každému občanu Srbské republiky staršímu osmnácti let. Poslanci jsou voleni na čtyřleté funkční období v rámci jednoho celostátního volebního obvodu prostřednictvím proporcionalního systému. Pro vstup do parlamentu platí 3% volební klauzule, která se však nevztahuje na kandidátní listiny představující národnostní menšiny. Dle oficiální zprávy srbské vlády² ve volbách zvítězila koalice vedená Srbskou pokrokovou stranou (SNS) prezidenta Aleksandra Vučiće s 60,65 % hlasů (188 parlamentních křesel), následovaná Socialistickou stranou Srbska (SPS) v koalici se stranou Spojené Srbsko (JS) s 10,38 % hlasů (32 parlamentních křesel) a Srbským vlasteneckým svazem (SPAS) se 3,83 % hlasů (11 křesel). V parlamentu budou zastoupeny i čtyři strany reprezentující menšiny. Konkrétně Aliance vojvodinských Maďarů s 9 křesly, koalice stran Strana spravedlnosti a usmíření (SPP) a Demokratická strana Makedonců (DPM) vedená Muamerem Zukorličem se 4 parlamentními

¹ Závěry Rady o posílení spolupráce s partnery ze západního Balkánu v oblasti migrace a bezpečnosti.

Data.consilium.europa.eu [online], 05/06/2020 [cit. 2020-06-16]. Dostupné z:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8622-2020-INIT/cs/pdf>.

² Final results of parliamentary elections in Serbia announced. Srbija.gov.rs [online], 06/07/2020 [cit. 2020-07-09].

Dostupné z: <https://www.srbija.gov.rs/vest/en/158391/final-results-of-parliamentary-elections-in-serbia-announced.php>.

křesly, Albánská demokratická alternativa (ADA) se 3 křesly a Strana demokratické akce Sandžaku také se 3 křesly.

Volby se uskutečnily v době intenzivní politické polarizace. Většina opozičních poslanců bojkotovala parlamentní zasedání od počátku roku 2019 s odvoláním na případy porušování parlamentních postupů a neexistenci smysluplné legislativní debaty a dohledu nad výkonnou mocí. V září 2019 oznámily opoziční strany bojkot nadcházejících parlamentních voleb. Od konce roku 2018 se po celé zemi konaly protesty odsuzující demokratický odklon země a nedostatečný přístup opozice k hlavním sdělovacím prostředkům. Protesty byly oživeny novými projevy občanské nespokojenosti během mimořádného stavu a vedly k prohloubení konfrontace před volbami.

Dle předběžných závěrů pozorovatelské mise OBSE – ODIHR byla organizace voleb efektivní i přes výzvy související s probíhající pandemií covid-19. Nicméně dominance vládnoucí strany, včetně převahy v médiích, byla znepokojivá. Mimo stav nouze mohly soutěžící subjekty vést kampaň a byla respektována základní svoboda projevu a shromažďování. Výhody vládnoucích stran, společně s rozhodnutím některých opozičních stran volby bojkotovat a omezená politická debata zúžily výběr a informace dostupné voličům. Většina hlavních televizních kanálů a novin propagovala politiku vlády a poskytla jí rozsáhlé redakční pokrytí, což omezovalo rozmanitost názorů. Přesto, že volební právní rámec poskytuje do značné míry dobrý základ pro vedení demokratických voleb, množství předchozích doporučení ODIHR nebylo zohledněno, včetně doporučení týkajících se správy voleb, médií, financování kampaní, řešení sporů a sankcí za porušení voleb.³

Agenda SZBP EU a vnější činnost

Neformální zasedání Rady - rozvoj

Dne 8. června 2020 se uskutečnilo formou videokonference zasedání ministrů EU odpovědných za rozvojovou politiku. Hlavními tématy jednání bylo zhodnocení pokroku při implementaci opatření přijatých v rámci balíčku „tým Evropa“ na podporu partnerských zemí v souvislosti s pandemií covid-19⁴ a informace o aktuálním stavu jednání o novém partnerství EU- AKT (Afrika, Karibik, Tichomoří) po roce 2020. Ministři si také vyslechli informace generálního ředitele Světové zdravotnické organizace (WHO), doktora Tedrose Adhanoma Ghebreyesus, o úloze WHO během pandemie covid-19 a zajišťování celosvětové koordinace a pomoci nejzranitelnějším zemím.

Implementace balíčku „tým Evropa“ a související závěry Rady

Ministři uvítali oznámení, že částka uvolněná balíčkem opatření „tým Evropa“ nyní dosahuje téměř 36 miliard eur, včetně příspěvků od Evropské komise, členských států EU, Evropské investiční banky (EIB) a Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD). Tyto zdroje budou použity na podporu partnerských zemí EU při řešení pandemie covid-19, se zvláštním zaměřením na posílení systémů zdravotní péče, usnadnění socioekonomického oživení, zajištění toku zboží a investice do výzkumu v oblasti léčby a očkovacích látek. Během jednání bylo rovněž potvrzeno přijetí závěrů o globální

³ ODIHR Special Election Assessment Mission, Republic of Serbia – Parliamentary Elections, 21 June 2020, Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 21/06/2020 [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/e/455155.pdf>.

⁴ Více k tématu „tým Evropa“ viz Přehled SZBP EU 4/2020, s. 8. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

reakci „týmu Evropa“ na covid-19 Radou. V závěrech⁵, přijatých písemným postupem, Rada vyjádřila hluboké znepokojení nad celosvětovým šířením pandemie covid-19, která i nadále způsobuje ztráty na životech na celém světě a má dalekosáhlé sociální a ekonomické dopady. Zároveň zdůraznila, že je nutné chránit životy a životní podmínky všech lidí. Úsilí by mělo být přednostně zaměřené na partnerské země. Rada proto plně podporuje přístup „týmu Evropa“ a vítá oznámení, že do současnosti bylo uvolněno téměř 36 miliard eur. Rada dále vyzývá k plnému a účinnému provádění balíčku opatření, v jehož rámci by měly být partnerským zemím přidělovány zdroje, a to na základě spolupráce a společného posouzení potřeb. Rada rovněž zdůraznila nutnost zajistit propojení se střednědobým a dlouhodobým plánováním a řádnou koordinaci se všemi zapojenými aktéry, včetně OSN, regionálních organizací, jako je Africká unie, a dalších mezinárodních multilaterálních organizací a finančních institucí. V aktualizované příloze k závěrům jsou poté uvedeny konkrétní částky příspěvků ze strany členských států EU a evropských institucí v rámci „týmu Evropa“ a jejich rozdělení jednotlivým regionům k 5. červnu 2020, a to následovně⁶:

Prostředky na vnější reakci na covid-19 v rámci „týmu Evropa“:

Tým Evropa – celkové finanční prostředky v milionech eur	35872
Členské státy EU	11302
Evropská komise	13800
EIB	6770
EBRD	4000

Rozdělení dle zeměpisné oblasti:

Celkem milionů eur	Celkem	Členské státy	Evropská komise	EIB	EBRD
	35872	11302	13800	6770	4000
Globálně	12623	7975	648	0	4000
Garance	2892	1327	1420	145	0
Západní Balkán a Turecko	3967	33	1734	2200	0
Sousedství	7872	238	5319	2315	0
Subsaharská Afrika	4756	1265	2031	1460	0
Latinská Amerika a Karibik	1537	253	959	325	0
Asie a Pacifik	1732	208	1235	289	0
AKT, regionální	346	3	343	0	0
Zámořské země a území (OCT) a Grónsko	147	0	111	36	0

⁵ Council conclusions on Team Europe Global Response to COVID-19. Consilium.europa.eu [online], 08/06/2020 [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/44347/team-europe-ccs-200608.pdf>.

⁶ Aktualizovaná příloha závěrů Rady, TEAM EUROPE external response to COVID-19 (up to 5 June 2020). Consilium.europa.eu [online], 08/06/2020 [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/44348/200608_team-europe-response-to-covid-cc-annex.pdf.

Nové partnerství EU - AKT

V části jednání věnované aktuálnímu dění byli ministři informováni o stavu jednání o novém partnerství EU-AKT po roce 2020. Nové partnerství EU – AKT by mělo navázat na současnou dohodu z Cotonou, která představuje obecný rámec upravující vztahy mezi EU a africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (země AKT), jejíž platnost vyprší v prosinci 2020. Dohoda z Cotonou byla přijata v roce 2000 a nahradila úmluvu z Lomé z roku 1975. Jde o nejkompexnější dohodu o partnerství mezi rozvojovými zeměmi a EU, zahrnující vztahy EU se 79 zeměmi, včetně zemí západoafrického regionu. Evropská komise započala reflexi o podobě budoucích vztahů roku 2015. V roce 2016 poté předložila formou společného sdělení o obnovení partnerství mezi EU a zeměmi AKT svůj nástin o možnostech spolupráce v budoucnosti. Na společné sdělení navázala diskuze na úrovni Rady pro zahraniční věci (FAC), která byla reflektována v návrhu doporučení o zahájení jednání o dohodě o partnerství mezi EU a zeměmi AKT, včetně návrhu směrnice pro jednání, předloženém Komisí Radě v prosinci 2017. Směrnici Rada poté přijala v červnu 2018. V květnu 2018 přijaly svůj mandát pro jednání státy AKT. Formální jednání mezi EU – AKT byla zahájena dne 28. září 2018 a do současnosti byla uzavřena čtyři kola jednání.

Videokonference ministrů zahraničí EU a zemí Východního partnerství

Dne 11. června 2020 se uskutečnila videokonference ministrů zahraničních věcí EU se šesti ministry zahraničí zemí Východního partnerství (Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Gruzie, Moldavské republiky a Ukrajiny). Zasedání předsedal vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell a účastnil se jí rovněž komisař pro sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi. Hlavním cílem zasedání byla příprava videokonference členů Evropské rady s vedoucími představiteli zemí Východního partnerství, která se bude konat dne 18. června 2020. V rámci videokonference proběhla také reflexe nad dosavadními úspěchy spolupráce a budoucími výzvami. Diskuze vycházela ze společného sdělení o budoucnosti Východního partnerství⁷ zveřejněného Evropskou komisí dne 18. března 2020 a ze závěrů Rady o budoucnosti Východního partnerství⁸ přijatých dne 11. května 2020. Společné sdělení a závěry Rady stanoví soubor nových dlouhodobých politických cílů na období po roce 2020, jak požadovala Evropská rada v červnu 2019. Zastřešujícím politickým rámcem další spolupráce by mělo být téma posilování odolnosti, rozpracované do pěti dlouhodobých politických cílů zaměřených na:

- Ekonomiku a konektivitu;
- Odpovědné instituce, právní stát;
- Ekologickou transformaci;
- Digitální transformaci;
- Spravedlivou a inkluzivní společnost.⁹

⁷ Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Politika Východního partnerství po roce 2020: Posilování odolnosti – Východní partnerství, které je přínosné pro všechny“. Eur-lex.europa.eu [online], 18/03/2020 [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0007&qid=1591960733837&from=CS>.

⁸ Závěry Rady o politice Východního partnerství po roce 2020. Data.consilium.europa.eu [online], 11/05/2020 [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7510-2020-REV-1/cs/pdf>.

⁹ Videokonference s ministry zahraničních věcí zemí Východního partnerství, 11. června 2020. Consilium.europa.eu [online], 11/06/2020 [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-ministerial-meetings/2020/06/11/>.

Videokonference na vysoké úrovni EU - UK

Dne 15. června 2020 proběhlo formou videokonference jednání na vysoké úrovni mezi EU a Spojeným královstvím. EU zastupovali předseda Evropské rady Charles Michel, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a předseda Evropského parlamentu David Sassoli. Spojené království zastupoval premiér Boris Johnson. Jednání byl přítomen rovněž hlavní vyjednávač Evropské komise Michel Barnier. Hlavní výstupy z jednání jsou poté obsahem **společného politického prohlášení**, na kterém se účastníci shodli. Ve společném prohlášení jednající strany:

- Vzaly na vědomí rozhodnutí Spojeného království nepožádat o prodloužení přechodného období. Přechodné období proto skončí dne 31. prosince 2020 v souladu s ustanoveními dohody o vystoupení;
- Uvítaly konstruktivní diskuse o budoucích vztazích, které proběhly pod vedením hlavních vyjednávačů Davida Frosta a Michela Barniera, což oběma stranám umožnilo vyjasnit si a dále porozumět svým postojům. Konstatovali, že navzdory výzvám spojeným s pandemií covid-19 byla završena již čtyři kola jednání a došlo k výměně příslušných dokumentů;
- Podpořily plány dohodnuté hlavními vyjednávači, podle nichž by se měly rozhovory v červenci zintenzivnit, aby bylo možno výslednou dohodu uzavřít a ratifikovat před koncem roku 2020;
- Potvrdily svůj závazek k úplnému a včasnému provedení dohody o vystoupení.¹⁰

Závěry Rady o úloze mládeže v rámci vnější činnosti

Dne 5. června 2020 přijala Rada písemným postupem závěry o úloze mládeže v rámci vnější činnosti¹¹. V závěrech Rada zdůrazňuje význam a potenciál mladých lidí pro provádění Evropského konsensu o rozvoji, Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížské dohody o změně klimatu, a zdůrazňuje, že investice do mládeže jsou vrcholně důležité pro budoucí zajištění silných, legitimních a demokratických společností. Proto je nutné zajistit smysluplné začlenění mladých lidí a aktivní účast mládeže na všech úrovních společnosti, hospodářství a politiky. Závěry zároveň uvádějí, že světová populace mladých lidí ve věku 15–24 let vzroste do roku 2030 na téměř 1,3 miliardy a uznává, že generace mladých lidí jsou zároveň neúměrně často vystavovány řadě výzev včetně chudoby a socioekonomického a politického vyloučení. Aktuální pandemie covid-19 a její negativní socio-ekonomické dopady zasáhnou mladé lidi velmi silně, především pak osoby pocházející ze znevýhodněného prostředí a mladé ženy a dívky, což může nepříznivě ovlivnit jejich dlouhodobý socioekonomický status. Rada proto vybízí Komisi a vysokého představitele, aby ve spolupráci s členskými státy a v rámci svých příslušných mandátů a pravomocí spolupracovali s mládeží k jejímu prospěchu, ale také s její aktivní účastí. Spolupráce by měla vést k upevnování aktivního globálního občanství, podpoře začleňování mladých lidí (zejména mladých žen a dívek), a jejich účasti na činnostech věnovaných předcházení konfliktům a budování a ochraně míru. Měla by také pomoci smysluplné účasti a angažovanosti všech mladých lidí v procesech rozhodování na politické, sociální a ekonomické úrovni a podporovat rovný přístup ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání, včetně posílení výměny mezi mladými lidmi v EU a v partnerských zemích.

¹⁰ EU-UK Statement following the High Level Meeting on 15 June 2020. Consilium.europa.eu [online], 15/06/2020 [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/06/15/eu-uk-statement-following-the-high-level-meeting-on-15-june-2020/>.

¹¹ Mládež a vnější činnost – závěry Rady (5. června 2020). Data.consilium.europa.eu [online], 05/06/2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8629-2020-INIT/cs/pdf>.

1. zasedání ministrů zahraničí mezinárodní Koalice pro Sahel

Dne 12. června 2020 se uskutečnilo první zasedání ministrů zahraničních věcí mezinárodní Koalice pro Sahel. Zasedání se uskutečnilo formou videokonference na pozvání mauritánského ministra zahraničních věcí Ismaila Oulda Cheikha Ahmeda, jehož země aktuálně předsedá skupině G5 Sahel¹², vysokého představitele EU Josepa Borrella a francouzského ministra zahraničí Jeana-Yvese Le Driana. Koalice pro Sahel byla uzavřena v lednu 2020 mezi Francií a zeměmi G5 Sahel s cílem přispět ke kolektivnímu a inkluzivnímu řešení krize v Sahelu. Prioritami koalice je boj proti terorismu, posílení bezpečnostních a obranných schopností zemí G5 Sahel, obnovení přítomnosti států a zintenzivnění úsilí v oblasti rozvoje. Na tomto prvním zasedání koalice se v reakci na výzvu zemí G5 Sahel shromáždilo kolem 60 zástupců států a mezinárodních institucí. K prvnímu zasedání tak došlo v rozšířené podobě, jak prosazovala Evropská unie a hlavy států G5 Sahel během společné videokonference dne 28. dubna 2020.¹³ V průběhu zasedání účastníci potvrdili svůj závazek podporovat činnost skupiny G5 Sahel. Dále diskutovali o pokroku, kterého bylo dosaženo, a o probíhajících iniciativách. Patří mezi ně provádění Prioritního Investičního Programu (PIP), navýšení Spojených sil G5 Sahel, zahájení činnosti pracovní skupiny Takuba, vojenský příspěvek Africké unie, pokrok v mírovém procesu v Mali, posílení mandátu a geografického rozsahu evropské výcvikové mise EUTM Mali a diskuse v rámci Aliance Sahelu o integrovanějším územním přístupu. Účastníci rovněž potvrdili své odhodlání podporovat úsilí skupiny G5 Sahel ve snaze čelit přetrvávajícím výzvám a řešit základní příčiny nestability, kterými je chudoba, křehký růst a rozvoj a dopady změny klimatu, při respektování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Účastníci se rovněž dohodli na uspořádání setkání v malém formátu v červenci 2020, které připraví další ministerské zasedání po létě. V závislosti na postupu práce uspořádá skupina G5 Sahel ve spolupráci s partnery koalice v roce 2021 mimořádný summit hlav všech zúčastněných států.¹⁴

Prohlášení představitelů zemí G7 a EU k situaci v Hongkongu

Dne 17. června vydali ministři zahraničních věcí zemí skupiny G7 (USA, Kanada, Francie, Německo, Itálie, Japonsko a Velká Británie) a vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell společné prohlášení k situaci v Hongkongu. V prohlášení zdůraznili své vážné znepokojení ohledně rozhodnutí Číny uplatnit v Hongkongu zákon o národní bezpečnosti. Představitelé uvedli, že čínské rozhodnutí není v souladu se základním zákonem Hongkongu a jeho mezinárodními závazky podle zásad právně závazného Čínsko-britského společného prohlášení z prosince 1984, které stanovilo s konečnou platností předání území Číně k 1. červenci 1997 a zajistilo Hongkongu status tzv. zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky. Dle Čínsko-britského společného prohlášení má být na území Hongkongu uplatňován po dobu dalších 50 let (tj. do roku 2047) princip „jedna země, dva systémy“, který má zaručit Hongkongu demokratické zřízení a vysokou míru autonomie. Představitelé v prohlášení uvedli, že navrhovaný zákon o národní bezpečnosti by mohl tento princip a vysokou míru autonomie Hongkongu významně podkopat a ohrozit systém, který Hongkongu umožnil vzkvétat a být po mnoho let úspěšným. Dle prohlášení má zásadní význam otevřená debata, konzultace se zúčastněnými stranami a

¹² Burkina Faso, Mali, Mauritánie, Niger a Čad.

¹³ Viz Přehled SZBP EU 4/2020, s. 10-11. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

¹⁴ Informal conclusions of the first meeting of the International Coalition for the Sahel (12 June 2020).

Eeas.europa.eu [online], 12/06/2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/80844/informal-conclusions-first-meeting-international-coalition-sahel-12-june-2020_en.

dodržování práv a svobod v Hongkongu. Představitelé také vyjádřili velmi vážné znepokojení nad tím, že by tato akce mohla omezit a ohrozit základní práva a svobody všech obyvatel chráněných právním státem a existenci nezávislého soudního systému a důrazně vyzvali čínskou vládu, aby toto rozhodnutí znovu zvažila.¹⁵

Summit EU - Čína

Dne 22. června 2020 se formou videokonference uskutečnil 22. bilaterální summit EU – Čína. Evropskou unii zastupoval předseda Evropské rady Charles Michel, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell. Čínskou stranu zastupoval premiér Li Kche-čchiang a následovaly výměny názorů s prezidentem Si Ťin-pchingem. Představitelé se v průběhu summitu věnovali dvoustranným vztahům, regionálním a mezinárodním otázkám, pandemii covid-19 a souvisejícímu hospodářskému oživení. EU připomněla důležité závazky přijaté na summitu EU-Čína v roce 2019 a zdůraznila potřebu jejich provádění dynamickým a na výsledky orientovaným způsobem, neboť současný pokrok je omezený. EU také zdůraznila, že je třeba pokročit v jednáních o ambiciózní komplexní dohodě o investicích mezi EU a Čínou, která řeší současné asymetrie v přístupu na trh a zajišťuje rovné podmínky pro všechny. Je třeba urychleně dosáhnout pokroku zejména v chování státních podniků, transparentnosti dotací a pravidel boje proti nuceným transferům technologií. EU uvítala potvrzení Číny, že nedávná obchodní dohoda Číny s USA s pracovním názvem „Phase 1“ bude implementována v plném souladu se závazky Světové obchodní organizace (WTO) a bez diskriminace provozovatelů EU. V této souvislosti EU připomněla své očekávání, že evropští vývozci budou moci okamžitě využít opatření na usnadnění obchodu v zemědělsko-potravinářském odvětví. Během summitu byl diskutován i celosvětový hospodářský a sociální význam digitálního sektoru. Zástupci EU zdůraznili nutnost dodržování základních práv a zajištění ochrany osobních údajů při vývoji nových digitálních technologií a s tím i související otázky týkající se kybernetické bezpečnosti a šíření dezinformací. Diskutovány byly i otázky klimatické změny a naplňování cílů Pařížské dohody. Pokud jde o Hongkong, EU opět zdůraznila své vážné obavy z kroků, které Čína podnikla s cílem uplatnit zákon o národní bezpečnosti v Hongkongu a zopakovala, že tyto kroky považuje za neslučitelné se základním zákonem Hongkongu a mezinárodními závazky Číny. EU také vyjádřila znepokojení nad zhoršující se situací v oblasti lidských práv, včetně přístupu k menšinám v Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang a v Tibetu. Vedoucí představitelé EU zmínili i individuální případy, včetně zpráv o občanech, kteří zmizeli poté, co nahlásili či vyjádřili své názory na opatření po vypuknutí pandemie covid-19 a pokračující zadržování švédského občana Gui Minhaie a dvou kanadských občanů, Michaela Kovriga a Michael Spavora. Zástupci EU a Číny si vyměnili názory i na řadu regionálních a mezinárodních otázek, včetně íránské jaderné dohody (JCPOA) a situace v Afghánistánu a na Korejském poloostrově. EU vyjádřila obavy z eskalace dalších regionálních konfliktů a zdůraznila důležitost dodržování mezinárodního práva v námořní oblasti. Na závěr se představitelé dohodli na pokračování dialogu v budoucnosti.¹⁶

¹⁵ G7 Foreign Ministers' Statement on Hong Kong. Eeas.europa.eu [online], 17/06/2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/81075/g7-foreign-ministers'-statement-hong-kong_en.

¹⁶ EU-China Summit: Defending EU interests and values in a complex and vital partnership. Ec.europa.eu [online], 22/6/2020 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1159.

Závěry Rady o vztazích EU – Spojené království

Dne 25. června 2020 přijala Rada písemným postupem závěry o vztazích EU se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku. V závěrech Rada bere na vědomí rozhodnutí vlády Spojeného království nepožadovat a úmysl odmítnout prodloužení přechodného období stanoveného v dohodě o vystoupení Spojeného království. Přechodné období tedy skončí dne 31. prosince 2020. Rada zároveň připomíná závěry Evropské rady z 13. prosince 2019¹⁷, ve kterých potvrdila odhodlání EU mít v budoucnu co nejbližší partnerství se Spojeným královstvím. Vyjadřuje také plnou podporu vyjednávači za EU a opakuje, že EU je připravena dosáhnout ambiciózní dohody. Bere také na vědomí omezený pokrok, kterého bylo doposud dosaženo a vítá záměr obou hlavních vyjednávačů zintenzivnit vyjednávání. Zároveň připomíná, že Rada má být plně informována o veškerém vývoji ve vyjednávání. Rada také bude nadále pozorně sledovat účinné provádění dohody o vystoupení, zejména její části o právech občanů, a jejích tří protokolů. Zejména pokud jde o Protokol o Irsku a Severním Irsku, očekává, že Spojené království v tomto ohledu předloží smysluplné a konkrétní kroky.¹⁸

Závěry Rady o Africe

Dne 30. června 2020 přijala Rada písemným postupem závěry o Africe. Závěry byly přijaty v souvislosti s aktuálně probíhajícím vyjednáváním o nové podobě vztahů EU – Afrika pro roce 2020. Závěry, společně se sdělením Evropské komise a Vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku z 9. března 2020 „*Na cestě ke komplexní strategii pro Afriku*“¹⁹, budou základem interní pozice Evropské unie před plánovaným summitem EU – Afrika. Na summitu EU – Afrika by měla být společně se zástupci Africké unie definována nová komplexní strategie pro vztahy s Afrikou, včetně vytyčení prioritních oblastí pro další spolupráci. Konání summitu EU – Afrika bylo naplánováno na říjen 2020 do Bruselu. Potřeba redefinovat strategii pro vztahy s Afrikou vychází z nutnosti reagovat na nové výzvy spojené s hospodářskými, politickými, sociálními, technologickými, demografickými i klimatickými změnami v Africe i měnící se geopolitickou situací, kdy potenciál Afriky přitahuje zvýšený zájem mnoha aktérů světové scény. Rada v závěrech potvrzuje zásadní význam silnějšího partnerství mezi EU a Afrikou a konstatuje, že výše zmíněné společné sdělení „*Na cestě ke komplexní strategii pro Afriku*“ představuje vynikající základ pro zahájení nového ambiciózního partnerství s Afrikou. Dle závěrů Rady by se budoucí partnerství mělo zaměřit na následující priority:

- Multilateralismus a mezinárodní řád založený na pravidlech;
- Demokracii, řádnou správu věcí veřejných, právní stát, lidská práva a rovnost pohlaví;
- Mír, bezpečnost a stabilitu;
- Obchod a investice;
- Investice do lidí;
- Ekologická transformace;
- Digitální transformace;

¹⁷ Zasedání Evropské rady (článek 50), 13. prosince 2019 – závěry. Consilium.europa.eu [online], 13/12/2019 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41800/13-euco-art50-conclusions-cs.pdf>.

¹⁸ EU-UK relations: Council adopts conclusions. Consilium.europa.eu [online], 25/06/2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/06/25/eu-uk-relations-council-adopts-conclusions/>.

¹⁹ Více ke sdělení „*Na cestě ke komplexní strategii pro Afriku*“ viz Přehled SZBP EU 3/2020, s. 6-7. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

- Přístup zaměřený na lidi;
- Migrace a mobilita.

V závěrech je rovněž zdůrazněna nutnost zajistit ze strany EU i afrických partnerů soudržnost se stávajícími a budoucími dohodami, včetně dohody, která bude nahrazovat současnou dohodu z Cotonou, jejíž platnost vyprší na konci tohoto roku. V této souvislosti závěry zmiňují, že by v zájmu zajištění rovného základu pro nadcházející přípravy EU uvítala iniciativu svých afrických partnerů, která nastíní jejich zájmy a očekávání pro budoucí partnerství.²⁰

K situaci ve Venezuele

Rozšíření seznamu osob podléhajících sankcím

Dne 29. června 2020 přijala Rada v souvislosti s krizí ve Venezuele rozhodnutí²¹, kterým rozšířila seznam osob, na něž se vztahují omezující opatření, o jména 11 čelných venezuelských činitelů, a to se zřetelem k jejich činům a rozhodnutím narušujícím demokracii a právní stát. Počet osob, na které jsou uvaleny sankce se tak zvýšil z 25 na 36. Omezující opatření vůči Venezuele v souvislosti se situací v zemi zavedla EU dne 13. listopadu 2017 a patří mezi ně embargo na zbraně a vybavení pro vnitřní represí a v případě fyzických osob uvedených na seznamu zákaz cestování a zmrazení majetku. Aktuální rozšíření seznamu osob, na které jsou uvaleny sankce, navazuje na čtyři prohlášení vysokého představitele, učiněná jménem EU ve dnech 21. prosince 2019 a 9. ledna, 4. června a 16. června 2020. Dle rozhodnutí Rady osoby, jež byly na seznam přidány, zejména bránily demokratickému fungování Národního shromáždění, což spočívalo mimo jiné v tom, že bylo zbaveno poslanecké imunity několik členů Národního shromáždění včetně jeho předsedy Juana Guaidóa. Mezi důvody pro zařazení na seznam sankcí dále patří zahájení politicky motivovaných stíhání a vytváření překážek bránících politickému a demokratickému řešení krize ve Venezuele, jakož i závažné případy porušování lidských práv a omezování základních svobod, jako je svoboda tisku a svoboda projevu.²²

Reakce na opatření ze strany Venezuely

Venezuelský režim prezidenta Madura reagoval na rozšíření seznamu osob, na které se vztahují omezující opatření, oznámením o vyhoštění velvyslankyně EU ve Venezuele, Isabel Brilhante Pedrosové ze země a uvedl, že má na opuštění země 72 hodin. Na toto oznámení reagovala EU prohlášením, ve kterém toto rozhodnutí důrazně odsuzuje a vyjadřuje politování nad mezinárodní izolací Venezuely, kterou tento krok dále prohloubí a vyzvala ke zrušení rozhodnutí. EU, prostřednictvím svého mluvčího, zopakovala, že východiskem ze závažné politické a socioekonomické krize ve Venezuele může být pouze a výlučně pokojné řešení, ke kterému Venezuelané dospějí na základě jednání. Toto řešení se musí opírat o důvěryhodné volby, uznání

²⁰ Africa - Council conclusions (30 June 2020). Consilium.europa.eu [online], 30/06/2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/44788/st_9265_2020_init_en.pdf.

²¹ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/898 ze dne 29. června 2020, kterým se mění rozhodnutí (SZBP) 2017/2074 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Venezuele. Eur-lex.europa.eu [online], 29/06/2020 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D0898&from=EN>.

²² Venezuela: seznam osob, subjektů a orgánů, na něž se vztahují sankce, byl rozšířen o jména jedenácti státních činitelů. Consilium.europa.eu [online], 29/06/2020 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/06/29/venezuela-eleven-officials-added-to-sanctions-list/>.

a respektování úlohy a nezávislosti všech demokraticky zvolených institucí, především Národního shromáždění, propuštění všech politických vězňů a dodržování lidských práv a základních svobod.²³

Venezuelská vláda se rozhodnutí o vyhoštění velvyslankyně EU rozhodla zrušit o tři dny později, po telefonickém rozhovoru vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella s venezuelským ministrem zahraničních věcí Jorgem Arreazem. Oba představitelé se ve společně vydaném prohlášení dohodli na potřebě zachovat rámec diplomatických vztahů a na podpoře diplomatických kontaktů mezi stranami na nejvyšší úrovni v rámci upřímné spolupráce a dodržování mezinárodního práva.²⁴

²³ Venezuela: prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie k nejnovějšímu vývoji. Consilium.europa.eu [online], 30/06/2020 [cit, 2020-07-08]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/06/30/venezuela-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-latest-developments-in-venezuela/>.

²⁴ Venezuela: Joint communiqué after the phone call between High Representative Borrell and Minister Arreaza. Eeas.europa.eu [online], 02/07/2020 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/81964/venezuela-joint-communiqué-after-phone-call-between-high-representative-borrell-and-minister_en.

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Přehled vnější činnosti EU; EU a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Ibrahim, K.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP č. 06/2020	První vydání edice: leden 2005
Datum: červen 2020	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: Západní Balkán; migrace; rozvoj; covid-19; AKT; Východní partnerství; Sahel; Brexit; SZBP; Srbsko; volby; Hongkong; Afrika; Čína; Venezuela.	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz
 Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz